

מוֹטִיב

על שם ליאורה דיין

ירחון בנושא שירה וספרות עברית

דצמבר 2018
כסלו ה'תשע"ט

גיליון

שאלה ■ תשובה

יוכבד בן־דור
אורית גולדמן
מימס וילמה
אורית כרמל־רפאלי
עדי לשם
אופיר עוז
פשיאנטי (עדי סומך)
שיר שבת
נועה שטראוס
קריין שמר

גיליון 42 מתחיל...



בספרו של דאגלאס אדאמס "מדריך הטרמפיסט לגלקסיה", 42 היא התשובה לחיים, היקום וכל השאר, והתשובה נשמעת מוזרה ולא ברורה, רק משום שיש לחפש היטב את השאלה הנכונה.

כמחווה לאדאמס ולספריו, נושאו של גיליון זה של מוטיב הוא "שאלה/תשובה".

אנחנו תמיד מלאים שאלות, ספקות ותהיות. לפעמים יש להן מענה, ולפעמים המסע אחרי סימני השאלה הוא מסע של חיים שלמים.

בגיליון זה תוכלו לקרוא סיפורים ושירים על השאלות - הגדולות או אולי דווקא הקטנות - שמטרידות את החיים, על התשובות שאולי אפשר למצוא, או על השאלות החדשות שמתעוררות בעקבות התשובות הללו.

קריאה מהנה,
אלירן דיין, יאיר בן-יחור, רובי גורדון

נפתח את הגיליון בקטע על שאלה ותשובה שכתב רובי גורדון:

בְּקַעְקוּעַ שְׁלֶךְ יֵשׁ כָּל מִינֵי סְפָרוֹת
מַה בְּעֵצָם הֵן אוֹמְרוֹת?
אַחֲרֵי הַכֹּל, זֶה הֵי פְּשׁוּט וּמוֹבָן:
הֵרִי אֶחָד זֶה בֵּית שְׁבָנִיתִי כָּאֵן
שֶׁלֹּשׁ זֶה שְׁלֹשָׁה יְלָדִים
וְעוֹד שְׁלֹשׁ כִּי כָּל אֶחָד מֵהֶם נָתַן לִי שְׁלֹשָׁה נְכָדִים
שְׁתֵּים לְשָׁנֵי עֲצֵי הַפְּרִי שְׁנַטְעָתִי
אַרְבַּע תְּעַרוּכוֹת צִיּוּרִים שֶׁהֲצַגְתִּי.
וְהָאוֹת A מְשֻׁמָּל לְכֹל הַמְּסַפְּרִים?
זֶה הָאָבִיב.
אָבִיב שֶׁל שָׁנַת 1944 בְּאוֹשְׁוויץ. סְדֵרָה A שֶׁל רְשׁוּם הָאֶסִירִים.

ירחון "מוטיב" הוא כתב עת מקוון לעת עתה המתפרסם אחת לחודש. כל גיליון יעסוק בנושא שהמערכת תבחר, ויפורסמו בו עשר יצירות. העבודה בירחון מתבצעת בהתנדבות מלאה, אי לכך אין לצפות לתגמול כספי כלשהו על פרסום יצירות, לרבות לא לתמלוגים כלשהם; בשליחת יצירה לפרסום מאשר היוצר את אפשרות פרסומה בירחון, ולא יהיו ליוצר השגות או טענות באשר לפרסום או לאי-פרסום יצירתו בירחון.

ליאורה דיין ז"ל הייתה אוהבת אדם. אהבתה הגדולה ביותר הייתה למילה הכתובה ולקריאת ספרות ושירה, ואותם קראה עד סוף ימיה.

ירחון "מוטיב" נוסד לזכרה ונושא את שמה.





"אבל דיברנו על זה אימא, כמה פעמים כבר דיברנו על זה? את ידעת שזה מסוכן, ידעת או לא ידעת? ובכל זאת עשית את זה. ואני הייתי למטה, לא בעיר אחרת, ישבתי למטה וצפיתי בטלוויזיה. יכולת לקרוא לי. הייתי בא ועוזר לך. למה לא עשית את זה? את אישה מבוגרת, אימא, תכניסי לך את זה לראש. תתחילי לשמור על עצמך. מילא לשירותים, למטבחון, אבל לרדת במדרגות לבד? מה עבר לך בראש? מה חשבת שיקרה? שמעת מה הדוקטור אמר. את חייבת להיזהר יותר, בטח לא לנסות לרדת שוב במדרגות, כי מי יודע אם בפעם הבאה – חס וחלילה – תצליחי בכלל לקום. חס וחלילה! אני לא רוצה לחשוב על זה בכלל. אימא, את מקשיבה לי? את שומעת מה שאני אומר לך? אני מבקש ממך, בפעם הבאה תקראי לי, תקראי לי על כל שטות, בסדר? אני רוצה שתבטיחי לי, תבטיחי לי עכשיו! את מבטיחה?"

הזוג חלף על פנינו, זה לצד זה, באטיות מרבית; האם הקטנה, בת תשעים לכל הפחות, רכונה על ההליכון, ובנה גדולה ממדים ועבהבשר אוחז בזרועה. מאחור הם נראו כמו תאו ואנפה היוצאים לרעות יחד בסוואנה. הטיתי את אוזני לשמוע את תשובת האם. היא השתהתה, צעדה במתינות, בסבלנות, שניות ארוכות חלפו לפני שפצתה את פיה ובקול שלו אמרה:

"אפשר להזמין אותך לכוס קפה?"





בסיר ערבבנו מרקאלו.
שמרתי ממנה את עלי הדפנה.
מה זה? היא שואלת.
תבלין, אני עונה.

הרמתי אותה לסלמגלשה.
היא רצתה לעלות בהליכה.
מה זה? היא שואלת.
מנוף, אני עונה.

גזרנו יחד דפיימספרים.
היא רצתה שנקרע.

מה זה? אני שואלת.
אמא, היא עונה,
נקרא את הספור
ישר מהתמונה.





גוף של אישה אחת

אז מה אם אני רוצה להשתטח על קברות צדיקים
להשיב נפשי בלי להתביש
לא רוצה להצטדק שאני עובדת את אלהי
הופכת את יפיי שכרון חושיו בשכבי
עליו גוף של אישה אחת
מתעשר ומתמלא בתוכי
ושדי הם שמו המפךש...





כָּל לַיְלָה, לְפָנַי הַשָּׁנָה,
כְּשֶׁכָּבַר הַגִּיעַ הַזְּמַן לְלֶכֶת לַמָּטָה.
אֲנִי מִמָּשׁ מְנַסֶּה לְהִבִּין לָמָּה
אָחִי, אָחוֹתִי וְאֲנִי יְשָׁנִים כָּל אֶחָד בְּמָטָה נִפְרָדֶת,
וְצָרִיכִים לְהִתְמוֹדֵד כֵּךְ עִם כָּל הַשָּׁקֵט.
וְאֵלֹה אִמָּא וְאָבִיא שְׂאוֹמְרִים לָנוּ לְהִיּוֹת גְּבוּרִים,
יְשָׁנִים כָּל הַלַּיְלָה זֶה עִם זֶה מְחַבְּקִים.





בובה על חוט

מי מושך לי בחוטים
אנה ואנה בלי משים
מצניח מעלה
מרים מטה
פורע שער ראשי
ברקוד חושי
אומר לי מי אני
כשאני אמתית
רק כך
סבך החוטים נפתח





איִלָּה חֲפוּיִת רִיסִים

מִמִּי תִסְתַּרְרִי ?

בְּקִשְׁתְּ לִיצֵב רְגֶלְךָ בְּנִקְיָקִים

רוּחַ צְדִיִּית אוֹרְכֶת בְּגָבְהִים

אֵל נָא תִתְמַמִּי

רְקֶפֶת שְׁמוּטֹת צְוָאר

עַל מָה תִעֲלָבִי ?

כְּתוּר נֹרד הַנַּח לְרֵאשׁוֹךְ

וְנִכְרַת. מִי שֶׁהַנַּחַת לֹו לְהַמְלִיךְ נִמְלִיךְ

אֵל נָא תִשְׁתוּמַמִּי

עֲלָמָה שְׁפוּפֹת לְבָב

עַל מָה תִעֲצָבִי ?

זֶה שְׁאֵהֲבֶת מְצָא אַחֲרֶת

הַקֶּהִית רְגָשׁוֹתֶיךָ, הוֹנִית אֶת עֲצָמְךָ

אֵל נָא תִלִּינִי





זה יתחיל בקטן. אתם תתעוררו לילה אחד ותשמעו קול שפשוף רחוק, קצת כאילו מישהו גורר רגלים בכבדות בחדר אחר. בלילה הראשון זה עוד יהיה בסדר, אבל אחרי שהתופעה תחזור על עצמה במשך שבוע ואחרי שיתווספו לקולות האלה גם נהמות וקולות גירוד מטרידים, אולי תתחילו קצת לחשוד.

בהתחלה לא תבינו. תחשבו שאלה קולות מהבית השכן. או שאולי השארתם את הטלוויזיה פתוחה? אבל אתם די בטוחים שלא. אחרי כמה לילות אתם אפילו תבדקו ותגלו שלא. ושכל האורות כבויים בבית השכן. כל לילה זה יהיה יותר גרוע, צרחות ונהמות, צלילי הקריעה והנשיכה. ואז, בדיוק כשתחשבו שלא תוכלו לסבול את זה יותר, יגיע השלב הבא.

אתם תקומו בבוקר ותריחו ריח מוזר. אולי זה מפח הזבל? אתם מגלים שהריח מתחזק ככל שאתם מתקרבים לחדר השינה. אז אתם תיכנסו לחדר ותבדקו את המקום הקבוע של חיית המחמד שלכם, אבל הוא לא יסריח. בסופו של דבר, תסתכלו מתחת למיטה, אולי נפל לשם משהו. ואתם תרצו לצרוח.

גללים, נוצות, נשלים, פרווה. נראה כאילו באמת יש לכם פינת חי מתחת למיטה. אבל בין כל שאר הזבל אתם תראו גם טפרים, פיסות עור, קרניים ו...דם? מיותר לציין, אתם לא תדעו איך זה הגיע לשם.

בכל מקרה תנקו את זה. תמשיכו בחייכם. אבל זה יחזור. יום אחרי יום אתם תתעוררו ותגלו מתחת למיטה שרידים של חלום בלהות. שבוע ועוד שבוע. החרא מהנקיונות של הבוקר נכנס לכם כל כך עמוק מתחת לציפורניים שכבר איבדתם תקווה שהן יחזרו להיות כמו שהיו. בלילות אתם כבר מזמן לא ישנים בגלל תחושה מוזרה, כאילו מישהו תוקע לכם סכינים בגב דרך המזרן. אתם עוד תגלו שהתחתית שלו מרוטשת לחלוטין ושהוא מוכתם בכמה מקומות. עכשיו אתם כבר עצבניים. אתם רוצים לצרוח, אבל אין על מי.

ולילה אחד נמאס לכם. אתם מתעוררים שוב משריטות וחיטות, המיטה רועדת והסירחון מרקיע שחקים. פרץ חמה פתאומי מטיס אתכם מהמיטה, אתם חוטפים את החפץ הראשון שמצאתם, נשכבים על הרצפה ליד המיטה – וקופאים.

כי כמו בסיוטים הכי גרועים שלכם, אלה שבגללן התעוררתם צועקים ורועדים כשהייתם ילדים, הן יהיו שם. ממש מול העיניים שלכם. מפלצות. יצורים מעוותים, מכוערים וחסרי שם שרוחשים ומתפתלים ונוהמים ושורטים ומתגוששים מתחת למסגרת העץ הדקה של המיטה שלכם.



אחרי כמה שניות של חוסר אונים אתם מחליטים לעשות מעשה. אתם קמים בנוקשות ומתיישבים חזרה כמעט מיד, קצת בגלל העייפות וקצת כי...

בעצם, מה חשבתם לעשות?

כלי הנשק היחידים שזמינים לכם כרגע הם מטאטא וערמה של כריות. אתם יכולים לרדת למטבח להביא סכין, אבל אתם פוחדים לעזוב את החדר ולגלות שהן השתלטו עליו. לא שהן עשו את זה לפני כן, אבל אתם לא מסתכנים. אתם שוקלים ללכת לישון אצל חברים, אבל נזכרים ששק השינה נמצא גם הוא מתחת למיטה. ואין מצב שאתם דוחפים את היד שלכם לתוך המהומה שם למטה.

בסופו של דבר, תישארו בדיוק היכן שאתם ותבהו בהן מחוללות כאוס, עד שתירדמו. בבוקר הן כבר לא יהיו שם.

זה יימשך. כל לילה אתם תשבו מול המיטה שלכם ורק תבהו. אולי מתוך איזה צורך מוזר להשגיח עליהן, אולי כי יש בהן משהו קצת מהפנט. אולי כי לא תצליחו למצוא משהו טוב יותר לעשות לגבי זה, ולישון אי אפשר. ואתם תמיד תירדמו לפני שתראו אותן נעלמים בבוקר.

בשלב מסוים הן ייעלמו. לילה אחד תוכלו לישון בשקט, ובבוקר כבר לא תמצאו שאריות קרב. תמשיכו את חייכם כרגיל – אחיכם יהיה בבית, ההורים יחזרו מחו"ל ותקבלו חיית מחמד חדשה. אבל לפעמים, כשתישארו שוב לבדכם או תשמעו קולות משונים בלילה, לא תצליחו להשתחרר מהמחשבה שאיכשהו, במקום כלשהו, אורבות לכם מפלצות מתחת למיטה.





השמן הטוב שואל אם יש מפית
לנגוב זעת המאמן.

לפני שנטמנתי כאן
נקשף דלול בשורות המאבק.

הכחות הפועלים
מספיגים ציטופלזמה בחלה קלועה.

אני מאבדת מסה

למה לא כתבת
שגם אתה מתגעגע?





איך היה היום שלך?

קמתי בבוקר גמורה מעייפות. החלטתי שאני מפסיקה עם הקפה. כמה אפשר להיות תלויה במשהו? ואם ייגמר הקפה בבית? אני אסתובב בקסדה כל היום? אז הפסקתי. די עם כל השחור הזה. החלטתי לעשות יוגה ואין די מקום בחדר שלי בשביל זה, אבל זה בסדר. בכל מקרה, אין לי פנאי לדברים כמו יוגה או סרט. סרט של נטפליקס. אני משלמת על זה, ולא צופה באף סרט או סדרת אייץ' בִּי־או בסגנון "בית הקלפים" או בסדרה דוקומנטרית על אסירים נידונים למוות או באושו המאסטר בלחיות.

אני חיה את תחושת הפספוס והאבדן על כל האינטליגנציה שיכולתי לשאוב באותו יום מתוך ספר מתיש וארוך שבחרתי לקרוא או סרט צ'יזי שאני "חייבת לראות" כי ברברה סטרייסנד משחקת בו. יכולתי כל כך הרבה דברים להספיק בחיי, אבל זה לעולם לא מספיק.

הגעתי לעבודה ב־17:00 בערב. זו העבודה השנייה במספר באותו יום. הזמן עובר מהר כל כך והשעון בתוך הגוף שלי כבר הבין לאן זה הולך –

"יש עוד לפחות כך וכך זמן עד שאת מגיעה למיטה היום, נכון?"
הגעתי. המיטה עדיין מחכה.

הגוף שלי צועק עליי כל היום כבר לנוח. הוא לא מבין מתי שעת צהריים ומתי זה הזמן לישון. מבחינתו זה תמיד אידאלי. העיניים שלי נעצמות ברגע שאני מאבדת את הפוקוס. איזה פוקוס? על מה הפוקוס? כל כך הרבה דברים מטרידים את המוח שלי באותם רגעים. ברגעים שאני ערה ומתכננת כל צעד וצעד.

סוף היום.

זה רק אני פה אתי.

אני נוסעת הביתה והאוזניות שלי לוחצות לי על הראש.

זה כל כך מתיש לחצות את כל תל־אביב בכל פעם מחדש.

הגעתי הביתה.

אני שואבת את כל הכוחות שלי ומדליקה את הטלפון הנייד.

סופגת עוד מהחוזן אל הפנים הקשה הזה.

אני כל כך שבעה מגירוים, שהפכתי למאובן.

אני מתלבטת בין היענות לעולם המדיה לבין היכנעות מוחלטת למיטה –

"את רוצה לנוח באמת? הנייד מחוץ לעסקה, מתוקה".

נכנעתי.

נכנעתי לכול. אין דרך להפוך את הדברים לפשוטים יותר. כלומר, יש. אם כבר הפכנו עורכי דיין

לעצמנו.

קמתי בבוקר.

אלוהים בחר לצייר את העננים בצורה כל כך יצירתית ויוצאת דופן. ולפעמים, באופן תמים לחלוטין,

אני נפעמת.



הפסקתי עם הקפה. בחרתי להפסיק עם ההתמכרויות שלי ולחיות את החיים שלי בלעדיון לעת עתה. לקחתי הפוגה מהשפעות חיצוניות. לא עשיתי יוגה הבוקר, אבל זה בסדר. מותר. מותר גם לי להיות עייפה לפעמים. לפעמים, באותו יום, אני עובדת בשתי עבודות. זו רק תקופה. אני מחויבת מאוד, אבל איש לא אמר לי לכמה זמן. לכמה זמן? אני מגיעה לעבודה ב-17:00 בערב. כלומר, לעבודה השנייה. הגעתי.

אני חושבת לעצמי: "איזה יופי, כל כך קל פה. פשוט לשבת, לצחוק עם האנשים ולקבל בברכה את האורחים."

זה קל, וגם שובה את לבי.

להדליק נרות, לנקות את עמדת הקפה, לפרוס מפות על השולחנות ולדעת שהיום אנחנו מתכנסים בשביל אירוע אינטימי במיוחד – הצגה.

היא נגמרה.

אני עולה בדרגנוע של התחנה המרכזית. לפחות ארבעה דרגנועים עד שאני מגיעה לתחנה שלי.

זה כבר לא מפחיד אותי ויש בזה משהו משמח.

אני יוצאת מדלת התחנה. אל הגג של הקומה השביעית ומסניפה את האוויר הצח של החוץ. מהחוץ אל הפנים.

כל כך שקט.

כל כך שקט שאני כבר לא מצליחה להתעלם מהרעש בתוכי.

הפנים כל כך גועש כשהעולם חסר גירויים.

בין לבין זה מורגש.

בין העבודות.

בין נעילת הנעליים לבין נעילת הדלת.

בעת הנחת הראש על הכר.

אפשר לספור כמה פעמים ביום אני מספרת איך היה

היום שלי, ומגלה שזה שקר מוחלט.

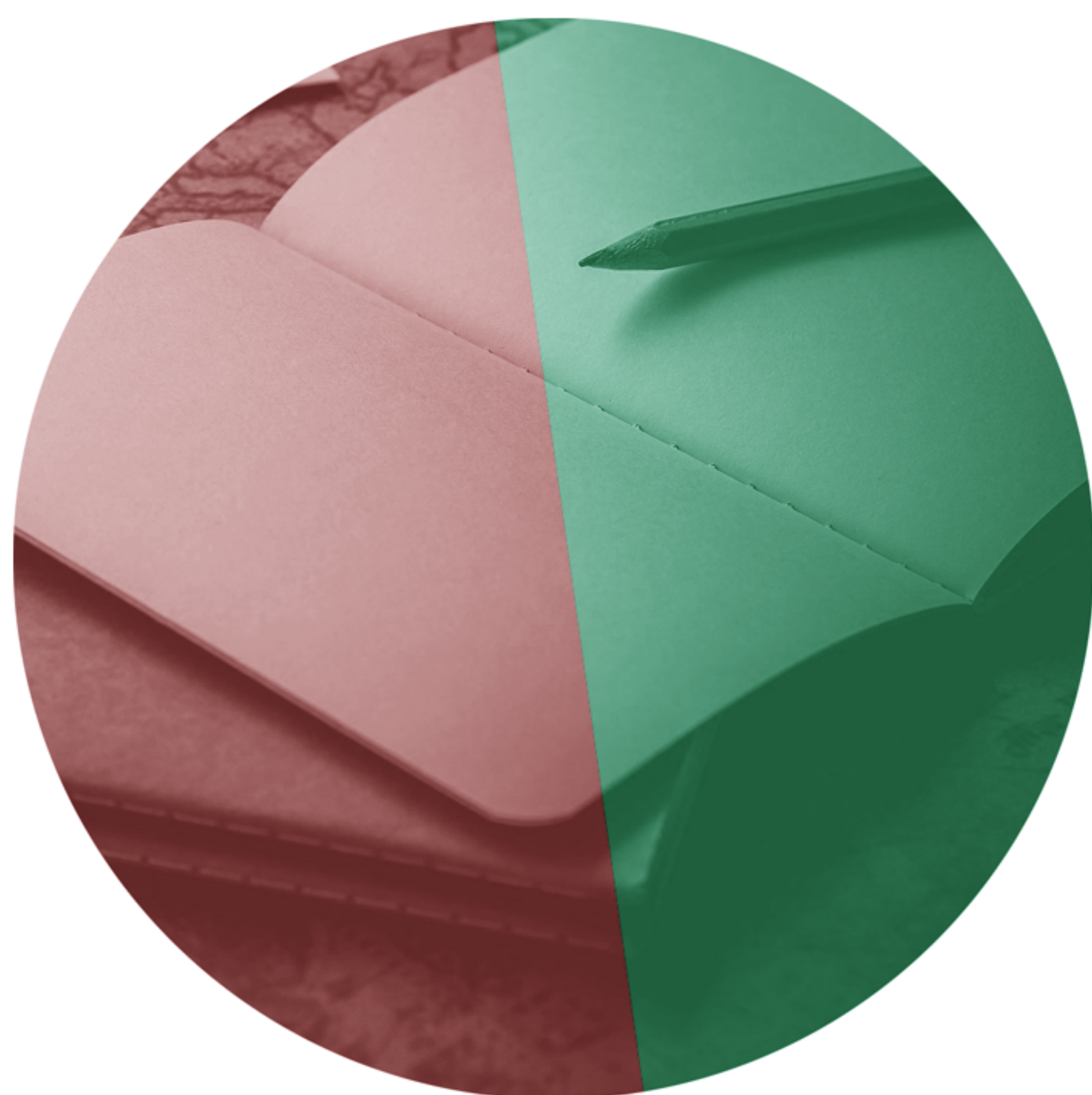
משהו אחר בכלל קרה. מה קרה לי?





כותבת לך

אני כותבת לך את שקרה היום,
את שרצית לומר.
כותבת לך אותי בכתיב גדול ומנקד
אני כותבת לך בלי הפכה,
מתוך הפכה על תהפכה.
כותבת לך מתחת לשלחן ומעליו
אני כותבת לך מזמן, לפני שנים וגם עכשו.
כותבת לך אחר כך ומחר ובעוד שנה.
אני כותבת לך את כל מה שארע,
והשתנה.
כותבת לך שעות ריקות ומלאות
כותבת גמגומים ועלבונות.
אני כותבת לך את ביתי
את אמי ואחותי.
כותבת לך ימים וגם לילות
אני כותבת לך גם בלי לכתוב,
עד פלות.
ואת?
עוצמת עינים,
נושכת שפתיים,
את לא עונה. את.
לא עונה.
את.



מייסד: אלירן דיין
עורך אחראי: יאיר בן־חור
עיצוב גרפי: רובי גורדון



<http://motiv-magazine.co.il>



<http://facebook.com/motiv.magazine>



<http://bit.ly/motiv-youtube>



<http://instagram.com/motiv.magazine>



054-337-1373



info@motiv-magazine.co.il



אנחנו מזמינים אתכם לקחת חלק גם בגיליון הבא שלנו.

גיליון 43 של מוטיב יראה אור בעוד כחודש ונושא: "קול אשה".

הסופר לב טולסטוי כתב בספרו הידוע אנה קארנינה: "אישה היא מין עניין שכזה, שכל כמה שתתעמק בו, עדיין תמצא חידושים על גבי חידושים"

עברו למעלה מ־140 שנים מאז, ועדיין, אולי יותר מתמיד, יש המון מה ללמוד ולדעת על נשים ונשיות.

אנחנו מזמינים נשים וגברים לתאר לנו בסיפורים ובשירים חוויות וזוויות נשיות, מכל סוג שהוא. ספרו איך זה להיות אישה, איך זה להיות עם אישה, ספרו על מעמד האישה בחברה, במשפחה או בתרבות ועל פמיניזם והעצמה נשית מאז ומעולם ועד ימינו.

אתם מוזמנים לשלוח את יצירותיכם בנושא זה עד לתאריך 20/12/2018 לכתובת הדואר האלקטרוני:

info@motiv-magazine.co.il

נא לשלוח עד שלוש יצירות בלבד ליוצר - שירים מנוקדים וסיפורים קצרים עד 550 מילה.